

Restauratie Hoofdtoren Hoorn, 2004

Bij de restauratie van de Hoofdtoren in Hoorn is aannemer Abma Ursem genoodzaakt een andere volgorde aan te houden dan voor de hand zou liggen.

De fundering van de Hoofdtoren in Hoorn wordt pas aangepakt nadat de gevel is hersteld. Eerst moet namelijk het verontreinigde slib uit de haven worden opgeruimd.

Liever was het in restauratie gespecialiseerde bouwbedrijf Abma Ursem uit het Friese Exmorra gewoon begonnen met het herstel aan de fundering van de zeven eeuwen oude Hoofdtoren aan de Hoornse haven. Maar het slib op de bodem blijkt dermate verontreinigd dat eerst een sanering moet plaatsvinden. En de damwandplanken voor het funderingswerk zouden de verontreiniging alleen maar verder de bodem in drijven.

De sanering van de haven is onlangs pas uitbesteed maar de aannemer had de werkzaamheden voor het cascoherstel van de Hoofdtoren al ingepland. Vanaf de fundering tot en met het torentje wordt het monumentale bouwwerk, dat een van de weinige restanten is van de Hoornse stadsvesting, aangepakt.

Scheuren

Geen overbodig herstel, want de dikke bouwmuren vertonen als gevolg van de verzakking diepe scheuren van fundering tot dakvoet. De scheuren manifesteren zich met name op die plaatsen waar de toren deels in het water staat.

André Abma, projectleider van Abma-Ursem, weet nog niet precies hoe hij straks het herstel aan de fundering gaat aanpakken. “Het bouwwerk staat op een plint van hardstenen blokken op de fundering, met daaronder houten palen. Tegen deze plint zijn eeuwen geleden hardstenen blokken gestort om de getijden te breken. We weten niet hoe diep deze blokken liggen maar ze moeten straks gedeeltelijk weg om het herstelwerk te kunnen realiseren. Naderhand zullen we de blokken terugstorten met grind ertussen om een goede zetting te verkrijgen.”

Niemand weet wat de aannemer zal aantreffen als in mei de fundering kan worden blootgelegd. De sanering van de haven moet dan voltooid zijn. Een uitgewerkt plan van aanpak is er dan ook nog niet. Wanneer de damwandplanken rondom het gebouw in het water zijn aangebracht en het waterpeil naar beneden is gebracht, krijgt de aannemer pas te zien wat al jaren verborgen is gebleven onder de waterlinie en waar de fundering moet worden hersteld. “Eerder kunnen we geen plan maken want voorlopig blijft het speculeren wat wij zullen aantreffen,” zegt, André Abma.

Wanneer het zover is, moet het herstelwerk van de gevel al zijn voltooid. De halfmond gemetselde muur die naar de zee is gericht, is deels opgemetseld met Gobertange, een Belgische kalksteen, deels met een roodbruine baksteen. De naar de stad gekeerde vlakke muur heeft eveneens deze baksteen, maar heeft een in kleur afwijkende voeg.

Zandsteen

Een deel van de voegen is al uitgehakt waarna het metselwerk net zoals eeuwen geleden weer wordt gevoegd met schelpkalkmortel. Om de juiste kleur te krijgen heeft het laboratorium van Ouwehand vier monsters geanalyseerd.

De houten ramen zijn door het herhaald schilderwerk in goede staat gebleven. Het is overigens het enige hout aan de buitenzijde. Alle raam- en deurlijsten bestaan uit zandsteen. De dakvoet heeft een hardstenen lijst met daaronder een krans van Bentheimer zandsteen.

De constructie is uiteraard wel van hout. Aanvankelijk ging de gemeente Hoorn ervan uit dat met enig licht herstelwerk wel kon worden volstaan. Bij nadere inspectie bleken de stijlen en het draaghout in de trommel, de constructie waar de toren van het bouwwerk op steunt, er slecht aan toe te zijn. Voor het herstel moest het circa 12 meter hoge torentje met een gewicht van 20 ton vorige maand worden weggenomen. Het torentje staat nu ingepakt naast de Hoofdtoren aan de haven waar het de komende maanden wordt geconserveerd.

Eind februari zal het torentje weer op De Hoofdtoren met de inzet van een 160 tons kraan worden teruggeplaatst.

27 januari 2004

Bron: Cobouw